קד א ב מיי פ״ז מהל׳ חובל ומזיק הל' א ב סמג עשין ע טוש"ע ח"מ סי שפה סעי א: קה ג מיי פ"ג מהלי ג מיי' פ"ג מחל' גניבה הל' ב: קודה ו מייי פ״ח מהלי חובל ומזיק הלי ג ד ועייו בהשגות ובמ"מ סמג עשין ע טוש"ע ח"מ סי' שפח סעי' ב: קו ז מיי שם הלכה ה י י נויי שם הנפה . מוש"ע שם סעי ה: קח ח מיי שם הלי נוש"ע שם סעי י:

מוסף רש"י

הגבהה. מנת לגחלו (גיטין נב:). לפרהגנא. ממונה של מלך (ב"מ פג:). מרדין. וכן מפורש בשערים דרב האי גאון (ב"מ לט.). דלו ליה במכחלתא דכספא. שהיו עפעפיו מכסין את עיניו ומגביהן במולגה דכמפה וחוווים

רבינו חננאל (המשר) הראה מעצמו כמי שנטל ונתן ביד דמי. וזה לשון פר״ח זצ״ל אמר רבא אם הראה מעצמו כמי שנטל וותן ביד דמי וחייב. מצאנו בתלמוד ארץ . ישראל בפ׳ החובל בסוף תני ישראל שאנסוהו גוים ונטלו ממנו ממון חבירו בפניו פטור. נטל ונתז ביד בפניו פטח, נטל זמון בין להם חייב. אמר ר' יוסי הדא דאתמר כשאומר לו תז לנו ממוז סתם. אבל תז ונתן ביד פטור. ורב אשי פטר לההוא דאנסוהו לאחוויי, דאחוי אחמרא דדרי בהדייהו, אמר כיון . דאחווי אחווי מיקלא . ולייה. והא דרא בהדייהו. בתר דקלייה לא מיחייב עליה כו׳, עד ההוא דאפקיד גבי חבריה כסא . דכספא אתו עליה גנבי ושהיל לההוא כסא ויהביה להו. אתא לקמיה דרבה פטריה. אמר ליה אביי והא מציל עצמו בממוז אשי אי אינש אמיד הוא עליה דידיה אתו גנבי. והאי מציל עצמו בממון חבירו וחייב, ואי לא אדעתא דהאי כסא אתו עליה ופטור. וקיימא לן כרב אשי. דייקינן מינה דאי אנסוהו גוים ואמרו לו ונתן, פטור. עכ״ל.. ההוא שיתיא דהוו מינצו.... פי׳ מובלע בה, דל[ישנא קלילא] נקט , ו[היא] מצודה כדכתיב ויפרשו עליה גוים בשחתם נתפש. כלומר במצודתם נתפש. ההוא שותא וכו'. פירוש שותא, שחתא היא, החי"ת מובלע בה, והיא מצודה,

אי דינא. הוא שמסור ישלם: גמריע. מהאי מעשה דרב נחמן לאן משום דקנם הוא. והא דמעיקרא לא גזרו על זה כמו על זה למאי דלא מסיק אדעתיה השתא טעמא דהפסד מועט איכא למימר דמעשה אירע במטמא ובמנסך לכך גזרו חבירו או מנסך יינו של חבירו לע"ז דאע"ג דקמיה מנח ואין עליהס נשעת מעשה: בירן שנפל בידי עובדי בוכבים אין מרחמים

עליו. כלומר שפיר מיקרי מסור שדבר ברור הוא שיקחו מאחר שהראהו: השתא יווני נינהו בו'. קשה לר"י דבפ"ב דגיטין (דף טו: ושם יו. ד"ה הא) אמר רבה בר בר חנה חלש על לגביה כו׳ אמר רחמנא או בטולך וכו׳ ופריך למימרא דרומאי מעלי מפרסאי אלמא משמע שאז עדיין היו פרסיים בבבל ולכאורה משמע שאותו מעשה היה אחר מעשה שבכאן ואור"י שהשרים והפקידים היו משתנים והיו פעמים מפרסיים ופעמים מיוונים: דילכון

אי דינא אי קנסא א"ל אי דינא גמרינן מיניה אי קנסא לא גמרינן מיניה ומנא תימרא דמקנסא לא גמרינן דתניא יבראשונה היו אומרים "המשמא והמנסך חזרו לומר אף המדמע חזרו אין לא חזרו לא מאי מעמא לאו --משום דקנסא הוא וקנסא לא גמרינן מיניה לא מעיקרא סברי ילהפסד מרובה חששו להפסד מועם לא חששו ולבסוף סברי להפסד מועם נמי חששו איני והא תני אבוה דרבי אבין יבראשונה היו אומרים המטמא והמדמע חזרו לומר אף המנסך חזרו אין לא חזרו לא מאי מעמא לאו משום דלא גמרינן מקנסא לא מעיקרא סברי כרבי אבין ולבסוף סברי כרבי ירמיה מעיקרא סברי

אמר שמעתתא ואקשי אוקמיה בדרא קמא אמר שמעתתא ואקשי ר' יוחנן הוה יתיב אשבע יבסתרקי

שלפי ליה חדא בסתרקא מתותיה אמר שמעתתא ואקשי ליה עד דשלפי ליה כולהו בסתרקי מתותיה עד

דיתיב על ארעא רבי יוחנן גברא סבא הוה ומסרחי גביניה אמר להו דלו לי עיני ואחזייה דלו ליה

במכחלתא דכספא חזא דפרטיה שפוותיה סבר אחוך קמחייך ביה חלש דעתיה וגח נפשיה למחר אמר להו רבי יוחגן לרבגן חזיתו לבבלאה היכי עביד אמרו ליה דרכיה הכי על לגבי מערתא חזא דהוה

כרבי אבין ידאמר רבי אבין יזרק חץ מתחילת ארבע יולבסוף ארבע וקרע שיראין בהליכתו פטור שהרי עקירה צורך הנחה היא ומתחייב בנפשו ולבסוף סברי כר' ירמיה ידא"ר ירמיה משעת הגבהה קנייה איחייב ליה ממון מתחייב בנפשו לא הוי עד שעת ניסוך רב הונא בר יהודה איקלע לבי אביוני אתא לקמיה דרבא א"ל כלום מעשה בא לידך א"ל ישראל שאנסוהו עובדי כוכבים והראה ממון חבירו בא לידי וחייבתיו א"ל אהדר עובדא למריה דתניא ישראל שאנסוהו עובדי כוכבים והראה ממון חבירו פטור ואם נטל ונתן ביד חייב אמר רבה "אם הראה מעצמו כנשא ונתן ביד דמי ההוא גברא דאנסוהו עובדי כוכבים ואחוי אחמרא דרב מרי בריה דרב פנחם בריה דרב חסדא א"ל דרי ואמטי בהדן דרא ואמטי בהדייהו אתא לקמיה דרב אשי פטריניה א"ל רבנן לרב אשי והתניא אם נשא ונתן ביד חייב א"ל הני מילי היכא דלא אוהמיה עילויה מעיקרא יאבל היכא דאוקמיה עילויה מעיקרא מיקלי קלייה איתיביה רבי אבהו לרב אשי אמר לו אנם הושים לי פקיע עמיר זה או אשכול ענבים זה והושים לו חייב הכא במאי עסקינן "כגון דקאי בתרי עברי נהרא ° דיקא נמי דקתני הושים ולא תני תן ש"מ: ההוא שותא דהוו מנצו עלה בי תרי האי אמר דידי הוא והאי אמר דידי הוא אזל חד מנייהו ומסרה לפרהגנא דמלכא אמר אביי יכול לומר אנא כי מסרי דידי מסרי א"ל רבא וכל כמיניה אלא אמר רבא ימשמתינן ליה עד דמייתי ליה וקאי בדינא ההוא גברא דהוה בעי אחוויי אתיבנא דחבריה אתא לקמיה דרב א"ל לא תחוי ולא תחוי א"ל מחוינא ומחוינא יתיב רב כהנא קמיה דרב שמטיה "לקועיה מיניה קרי רב עילויה בניד עולפו שכבו בראש כל חוצות כתוא מכמר מה תוא זה כיוז שנפל במכמר אין מרחמין עליו אף ממון של ישראל כיון שנפל ביד עובדי כוכבים אין מרחמין עליו א"ל רב ייכהנא עד האידנא הוו ייפרסאי דלא קפדי אשפיכות דמים והשתא איכא יוונאי דקפדו אשפיכות דמים ואמרי ימרדין מרדין קום סק לארעא דישראל וקביל עלך דלא תקשי לרבי יוחגן שבע שנין אזיל אשכחיה לריש לקיש דיתיב וקא מסיים מתיבתא דיומא לרבגן אמר להו ריש לקיש היכא אמרו ליה אמאי אמר להו האי קושיא והאי קושיא והאי פירוקא והאי פירוקא אמרו ליה לריש לקיש אזל ריש לקיש א"ל לרבי יוחנן ארי עלה מבבל לעיין מר במתיבתא דלמחר למחר אותבוה בדרא קמא קמיה דר' יוחנן אמר שמעתתא ולא אקשי שמעתתא ולא אקשי אנחתיה אחורי שבע דרי עד דאותביה בדרא בתרא א"ל רבי יוחנן לר"ש בן לקיש ארי שאמרת נעשה שועל אמר יהא רעוא דהני שבע דרי להוו חילוף שבע שנין דאמר לי רב קם אכרעיה א"ל נהדר מר ברישא

בשחתם נתפס, כלומר במצודתם נתפש. ההיא שיתא דהוו מינצו עלה בי תרי. פירוש שיתא. ח׳ מובלעת. בשחתם נתפש. כלומ׳ במצודתם נתפש. אם תארגי תרג' אם תשתין, עם המסכת תרג' עם משתיתא. ק<mark>ם רב כהגא שמטיה לקועיה. פיי גרון. הוו מדלי ליה במכחלא רכספא. בפי "י"ג בכליי מכחל שניטל הכף טמא מפני הזכר, ניטל הזכר [ט]מא מפני הכף. פיי מכחל צורת כרכר הוא מברול</mark> או מנחושת, וראשו אחד כוחלין בו העין והא חד ונקרא זכר ואחד מנקין בו האוזן מן הרעי והןו]א רחב ונקרא כף. רב לשאר גרמי דנזקין דעלמא: ואי קנסא. הוא דקנסיה רב נחמן משום דרגיל היה בכך לא גמרינן מיניה: המטמא. טהרותיו של

הזיקו ניכר משלם: שלא חזרו לא. היינו גמרי׳ מדמע ממנקך: המדמע. ערב חולין בתרומה דהפחית דמי החולין דלה חזו מהשתה אלה להמכר לכהנים: להפסד מרובה. מטמא תרומה הפסד מרובה הוא דתו לא חזיא לאכילה. מדמע הפסד מועט הוא דהא מודבן לכהנים בדמי מרומה: אף המנסך [כו'] לא חזרו לא. גמרינן מנסך אע"ג דהפסידו מרובה ממדמע ומטמא דהפסידן מועט לגבי מנסך: זרק חז. בשבת: עקירה לורך הנחה. דכיון דבין עקירה להנחה קרע נמנא מעשה שבת ומעשה (ה) עקירה בחין כחחד ולח אמרינן משעת עקירה חייב ממון ומתחייב בנפשו לא הוי עד שעת הנחת חץ. והכא נמי הגבהת יין לורך ניסוך הוא ותשלומין וחיוב מיתה דע"ו באין כאחד: לבי אביוני. מקום: נשת ונתן ביד חייב. דהליל עלמו בממון חברו: מעלמו. בלח אונס: דרי ואמטי. שאי והולך עמנו לבית המלך: ה"מ. דאם נשא ונתן ביד חייב: היכא דלא אוקמינהו. העובדי כוכבים על הממון מעיקרא ע"י האונס אלא הלך ונטל ונתנו להם אבל הכא דאוקמינהו על היין קלייה ואההיא שעתא פטור כי אמטי תו דידהו אמטי: פקיע. קשר: חייב. ואע"ג דקאי עכו"ם ע"ג הממון הואיל ונשה ונתן ביד חייב: בתרי עיברי נהרא. עכו"ם מלד זה והעמיר מלד זה דאי לא יהביה נהליה לא מלי אנס למשקליה: שותא. מכמורת לדגים או לחיות: לקועיה. לצואריה. שבר מפרקתו: סוא. חיה והוא שור הבר כדמתרגם (דברים יד) תוא וזמר תורבלה תור שור בלה יער: חין מרחמין עליו. ושפיר עבדת דקטלתיה: מסיים מתיבתה דיומה לרבנן. היה מחזר ושונה להם מה שדרש רבי יוחנן אותו היום לפי שר"ל חכם גדול היה ולאחר ששמעו כולן מפי הרב חוזר ומכוונה בידם: בדרא קמא. שבע שורות תלמידים יושבים לפניו זו לפנים מזו: ביסתרהי. תפי"ד בלע"ו: מסרחי גביניה. גבות עיניו גדולים ומכסין עיניו: פריטא שפתיה. נקרעה שפתו על ידי מכה: הדכא

א) גיטין נג. ע"ש, ב) ושבת קנד: וש"כ], ג) [גיטין נג. יט"ם בחום׳ ד"ה ברחשונה ידע דבתוספתא דגיטין פ״ג תני׳ כמו דאיתא הכאז. ר) בחובות לח. ה) ול"ל לסוף יעב"ד], ו) גיטין נב:, וע"ז ו:ו. ק) בס"ל ל"ל רב לרב כהנא, ט) ס"א יוונאי, י) ס"א פרסאי, כ) וער פרש"י ב"מ לט. מחמת מרדין], 🖒 כרים וכסתות, מ) [ג"ל אחר ד"ה המדמען, כ) ברש"י שברי"ף איתא שא,

תורה אור השלם בְּנֵיְךְּ עֻלְפוּ שְׁכְבוּ
בְּנִיְרְ עֻלְפוּ שְׁכְבוּ
בְּרֹאשׁ כְּל חוּצוֹת כְּתוֹא מְבְמָר הַמְלֵאִים חֲמַת יְיָ מָבְמֶּר זַיִּיְ׳צֵּי. גַעֲרַת אֱלֹהְיִף: ישעיהו נא כ

הנהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה עקירה וכו' מעשה שבת ומעשה קריעה באין כאחד ולא משעת קריעה

גליון הש"ם , גמ' דיקא נמי דקתני הושים כו'. כעין זה ע"ז לף ו ע"צ:

לעזי רש"י תפי"ד [טפי"ד]. שטיח.

רבינו חננאל

[מת]ני׳. [הג]וזל את נחוקבי. נחוקה אות השדה וכו' אם מ[חמת הגזל]ן חייב להעמיד לו שדה . אוקימנה כגון ראנסוה [לאחוי אר]עתיה, שדה ואחוי נמי בדידהו. [ההוא גברא דא]חוי כריא דחיטי בבי איא און הייביהן דבי ריש גל[ותא. חייביה] רב נחמן ... לשלומי. אמר ליה רב הונא דינא או קנסא [וכו]ל׳. ואסיקנה או דינא הוא גמרינן מינ[יה, ואי לאו] דינא ... הוא אלא קרקע נגזל ולמה חייב להעמיד [לו ש]דה. ר׳ יהושע בן ... לוי אמר אין . אדם נתפש על חבירו וחייב ליתן לו אלא בארנון יבגלגלת. ורב אמר יכיל למימר ליה איהו ... שרי עביטך מלאי . קנס קנסו חכמ׳ לגזלן . ... ובנסך. מעיקרא סבר׳ הגבהה צורך ניסוך היא, ומשעת ... הגבהה קם ליה בדרבה מיניה. ולב[סוף] סבור משעת הגבהה קנייה הה קנייה בתשלומין, י. ומתחייב ... בנפשו לא הוי לההוא דאנסוה ואחוי ממוז ישראל. ואמר ליה דתניא ישראל שאנסוהו

נוים והראה ממוז חבירו פטור. ואם נטל ונתז ביד חייב. ... אמר רבא אם הראה מעצמו כמי שנטל ונתז ביד דאמי וחייב. אנים הואה והמוק והביד פטרו, זאם נסל זמן כי די הידיב... אמו דבא אני האו נטפנמו כי שנטר זמן בי דאמי החיב. מצאנו בתלמוד ארץ שהאל בסוף פרק החובל . ישראל שאנטהו הנים ונטלו ממנו מכירו בפניו פטור, נטל ונתן להן חייב. אמר רי יוסי הדא דאתמר כשאומר תן ל[נון ממון], אבל תן לנו ממון פלוני אפילו נתן ונטל ביד פטור. ורב אשי... פטריה לההוא דאנסוה לאחויי [ואחוי] חמרא [דרב מרי .] ואמר כיון דאחווי אחווי מיקלא קלייה, והא דררא ... בהדיהו בתר [ד]קל[יא] ל[א] מיחייב עליה . ישראל שאנסוהו גוים והראה ממון חבירו פטור ואם נטל ונתן ביד חייב. אמר רבא ואב